

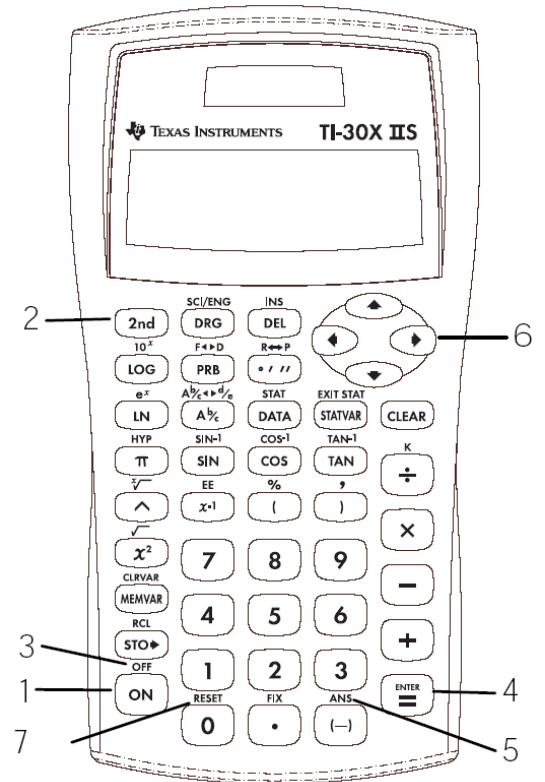
TI-30X II –funktio­laskimen pikaohje

Sisältö

Näppäimet	1
Resetointi.....	1
Aiempien laskutoimitusten muokkaaminen	2
Edellisen laskutoimituksen tuloksen hyödyntäminen (ANS) ja etumerkki.....	3
DEL ja INS –näppäimien käyttö syöterivin muokkaamisessa	4
Prosenttilaskentaa (%-näppäin)	5
Laskujärjestys.....	6
Näytettävät desimaalit (FIX -näppäin).....	7
Erilaiset eksponenttien esitystavat (FLO – SCI – ENG)	8
Muistipaikkojen hallinta	9
Tallennus muistiin ja muistissa olevien arvojen käyttäminen.....	10
Murtoluvut	11
Tilastotoiminnot (STAT).....	12
Yhden muuttujan tilastolaskentaesimerkki.....	13
Todennäköisyyslaskenta(PRB).....	15
Todennäköisyyslaskennan esimerkki – kombinaatioiden laskeminen.....	16
Trigonometriset toiminnot - TAN	17
Trigonometriset toiminnot – COS^{-1}	18

Näppäimet

1. **[ON]** -näppäimellä kytetään virta päälle.
2. **[2nd]** -näppäimellä näyttöön ilmestyy **2nd** merkki ja näin saadaan seuraavaksi painettavan näppäimen kaksoistoiminto käyttöön.
3. **[2nd] [OFF]** sammuttaa laskimen ja tyhjentää näytön.
4. **[ENTER]** -näppäintä painamalla suoritetaan valittu laskutoimitus.
5. **[2nd] [ANS]** tuo käyttöön edellisen laskutoimituksen tuloksen ja sen merkinä näytöllä on **Ans**.
6. **[←]** ja **[→]** -näppäimillä siirretään kursoria vasemmalle ja oikealle. Painamalla **[2nd] [←]** tai **[2nd] [→]** voidaan siirtyä komentorivin alkuun tai loppuun. **[↑]** ja **[↓]** -näppäimillä kursori siirtyy aiempien laskutoimitusten välillä. Painamalla **[2nd] [↑]** tai **[2nd] [↓]** voidaan siirtyä näppäilyhistorian alun ja lopun välillä.

Resetointi

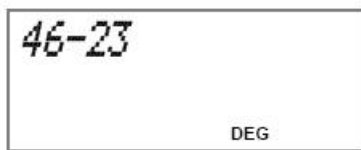
7. **[2nd] [RESET]** -näppäinyhdistelmällä saadaan RESET –valikko näkyville: **RESET: N Y**
  - Jos ei haluta resetoida laskinta, painetaan **[ENTER]** kun **N** (ei) on alleviivattuna.
  - Painamalla **[ENTER]** kun **Y** (kyllä) on alleviivattuna laskimen muisti tyhjenee ja näytölle tulee teksti: **MEM CLEARED. HUOM:** Painamalla **[ON]** ja **[CLEAR]** **yhtäaikaaisesti** laskimen muisti tyhjenee heti.
- Laskimen resetointi:
  - palauttaa oletusasetukset: liukudesimaalitilan ja asteet kulman yksiköksi(DEG).
  - tyhjentää muistista muuttujat, näppäilyhistorian, tilastodatan, vakiot ja viimeisimmän tuloksen(ANS).
- Automaattinen virrankatkaisu (APD™) sammuttaa laskimen, jos näppäimiin ei kosketa viiteen minuuttiin. Kaikki tiedot säilyvät kuitenkin laskimen muistissa.

Aiempien laskutoimitusten muokkaaminen

Esim. 1

Laske $46 - 23$. Muuta sitten 46 luvuksi 41 ja luku 23 luvuksi 26. Laske sitten $81 + 57$ ja sammuta laskin. Laita laskin päälle ja selaa nähdäksesi aiemmat laskutoimitukset.

$46 - 23$

← ← ← ← 1
→ → 6 **ENTER**

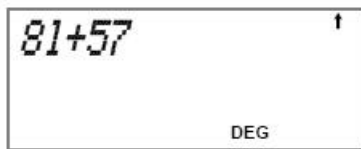
$81 + 57$ **ENTER**

2nd OFF **ON** **ON**

↑ ↑ ↓

2nd OFF **ON** ← →
↑ ↓ **ENTER**

Edellisen laskutoimituksen tuloksen hyödyntäminen (ANS) ja etumerkki

Esim. 2 a)
Laske edellisen tuloksen (ANS)
avulla $(2 + 2)^2$

2 $+$ 2 ENTER

2nd ANS $(-)$ x^2
 ENTER

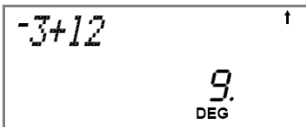

2nd ANS $(-)$

Esim. 2 b) Laske $-3 + 12$.

Huomaa, että etumerkki asetetaan
omalla $(-)$ -näppäimellä eikä
erotusnäppäimellä $-$.

$(-)$ 3 $+$ 12
 ENTER

DEL ja INS -näppäimien käyttö syöterivin muokkaamisessa

Esim. 3

Näppäile 4569 + 285 ja muuta se sitten muotoon 459 + 2865.

4569 $\boxed{+}$ 285

4569+285
DEG

← ← ← ← ←
← $\boxed{DEL}$

459+285
DEG

→ → → → →
INS
 $\boxed{2nd}$ $\boxed{DEL}$ 6

459+2865
DEG

$\boxed{ENTER}$

459+2865 †
3324.
DEG

$\boxed{DEL}$ $\boxed{2nd}$ $\boxed{DEL}$ INS

Prosenttilaskentaa (%-näppäin)

Esim. 4

Matti ansaitsee 80 euroa päivässä.
Hän säästää tästä 15 %. Kuinka paljon rahaa jää säästöön?

15

2nd (%) × 80
ENTER

2nd (%)

Laskujärjestys

$1 + 2 \times 3 =$

Paina

Näyttö

1 $+$ 2 $\times$ 3

ENTER

1+2*3
7.
DEG

$(1 + 2) \times 3 =$

Paina

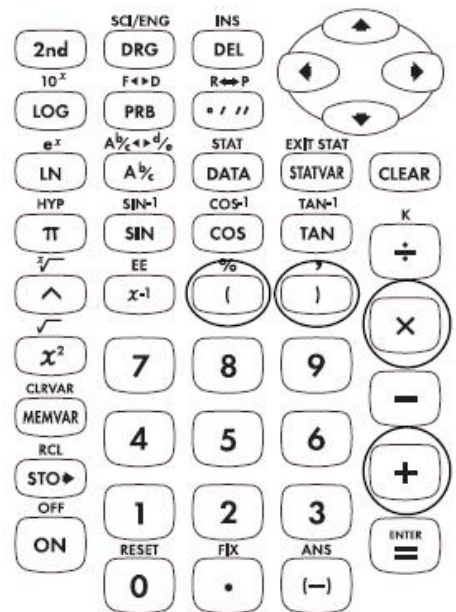
Näyttö

(1 + 2) $\times$

3 ENTER

(1+2)*3
9.
DEG

$+$ $\times$ ( )

Näytettävät desimaalit (FIX -näppäin)

Esim. 6

Pyöristä luku 12,345 kahden desimaalin tarkkuuteen ja sitten yhden desimaalin tarkkuuteen. Palauta desimaaliasetus lopulta alkuperäiseksi.

12 345

12.345

DEG

^{FIX}

F0123456789

DEG

F0123456789

DEG

12.345

FIX DEG

12.345 ↑

12.35

FIX DEG

^{FIX} 1

12.345 ↑

12.3

FIX DEG

^{FIX}

12.345 ↑

12.345

DEG

^{FIX}

Erilaiset eksponenttien esitystavat (FLO - SCI - ENG)

Esim. 7

Kokeile miltä luku 12543 näyttää käytettäessä eri esitystapoja.

12543

SCI/ENG
2nd DRG

ENTER ENTER

FLO SCI ENG
DEG

12543
1.2543x10⁰⁴
SCI DEG

SCI/ENG
2nd DRG

ENTER

FLO SCI ENG
SCI DEG

12543
12.543x10⁰³
ENG DEG

SCI/ENG
2nd DRG

ENTER

FLO SCI ENG
ENG DEG

12543
12543.
DEG

SCI/ENG
2nd DRG

Eksponenttimuodot:

FLO = Liukuva desimaali

SCI = Tieteellinen

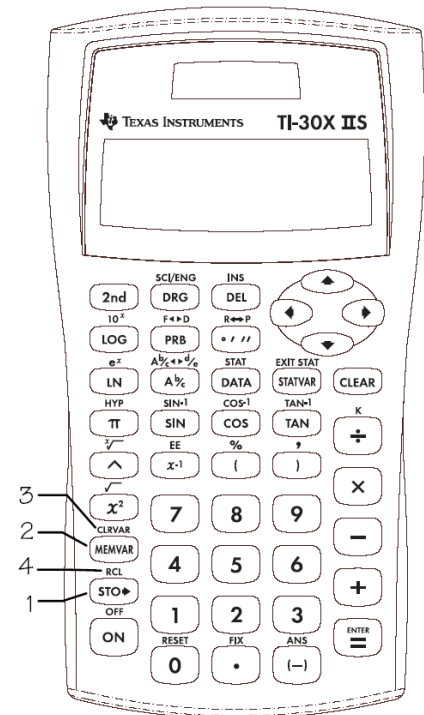
ENG = Tekninen

Muistipaikkojen hallinta

Näppäimet

1. **[STO▶]** -näppäintä painamalla saadaan näkyviin muuttujien valikko: A B C D E, josta valitaan muuttuja, johon halutaan tallentaa. **rand** tämä muistipaikka on varattu satunnaisluvun luomisessa käytettävälle siemenluvulle.
2. **[MEMVAR]** -näppäin tuo näkyville muuttujien A B C D E arvot. Muuttuja voidaan ottaa käyttöön laskutoimituksissa painamalla **ENTER** -näppäintä halutun muuttujan kohdalla.
3. **[2nd]** **[CLRVAR]** Tyhjentää kaikki muistipaikat.
4. **[2nd]** **[RCL]** vastaa **[MEMVAR]** -näppäimen painamista, eli muuttujavalikko aukeaa.

Tallennus muistiin ja muistissa olevien arvojen käyttäminen

Esim. 8

Kummassa tapauksessa kilohinta on edullisempi: 3 kilogrammaa hintaan 7,98 € tai 4 kilogrammaa hintaan 9,48 €

7 $\cdot$ 98 $\div$ 3

ENTER

7.98 / 3
2.66
DEG

STO **ENTER**

Ans $\rightarrow$ A
2.66
DEG

9 $\cdot$ 48 $\div$ 4

ENTER

9.48 / 4
2.37
DEG

STO **RIGHT** **ENTER**

Ans $\rightarrow$ B
2.37
DEG

Haetaan ensimmäinen kilohinta muistista:

2nd **RCL** **STO**

A B C D E
2.66
DEG

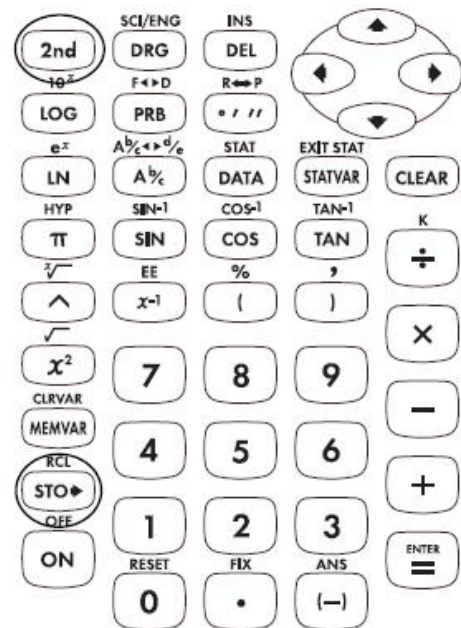
Katsotaan vielä toinen kilohinta:

RIGHT

A B C D E
2.37
DEG

STO

2nd **RCL** **STO**

Murtoluvut

1. $\boxed{\text{Ab/c}}$ näppäimen avulla syötetään murtoluvut ja sekaluvut.

5 $\boxed{\text{Ab/c}}$ 6 $\boxed{+}$ 1
 $\boxed{\text{Ab/c}}$ 10 $\boxed{\text{ENTER}}$

5,6+1,10¹
 14/15
 DEG

2. $\boxed{2\text{nd}}$ $\boxed{\text{Ab/c} \leftrightarrow \text{d/e}}$ näppäimellä voidaan murtoluku muuntaa sekalukumuotoon ja päinvastoin.

3 $\boxed{\text{Ab/c}}$ 1 $\boxed{\text{Ab/c}}$ 2

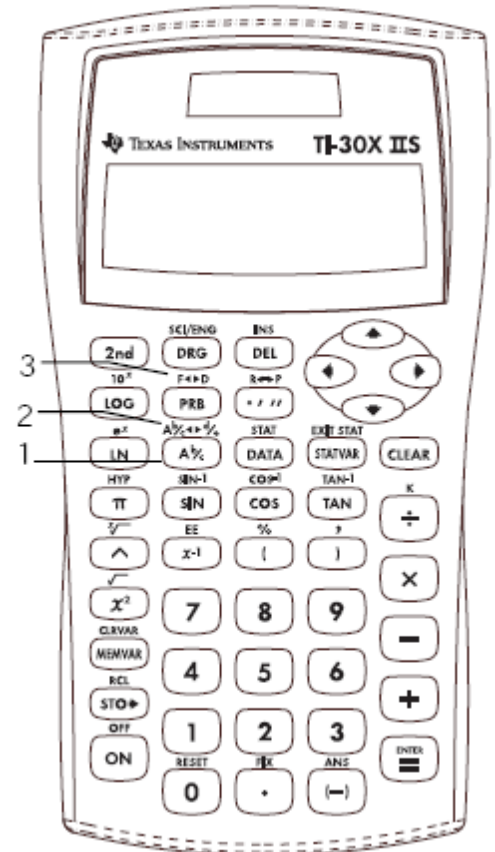
3,1,2
 DEG

$\text{Ab/c} \leftrightarrow \text{d/e}$
 $\boxed{2\text{nd}}$ $\boxed{\text{Ab/c}}$

3,1,2 $\text{Ab/c} \leftrightarrow \text{d/e}$
 DEG

$\boxed{\text{ENTER}}$

3,1,2 $\text{Ab/c} \leftrightarrow \text{d/e}$ ¹
 7/2
 DEG

3. $\boxed{2\text{nd}}$ $\boxed{\text{F} \leftrightarrow \text{D}}$ muuntaa murtoluvun desimaalimuotoon ja päinvastoin, jos mahdollista.

5 $\boxed{\text{Ab/c}}$ 3 $\boxed{\text{Ab/c}}$

4 $\boxed{2\text{nd}}$ $\boxed{\text{PRB}}$

$\boxed{\text{ENTER}}$

5,3,4 $\text{F} \leftrightarrow \text{D}$
 DEG

5,3,4 $\text{F} \leftrightarrow \text{D}$ ¹
 5.75
 DEG

Tilastotoiminnot (STAT)

1. **2nd** [STAT] aukaisee valikon, josta voidaan valita **1-VAR**, **2-VAR** tai **CLRDATA**.
1-VAR on yhden muuttujan(x) tilastolaskentatila.
2-VAR on kahden tilastomuuttujan(x,y) tilastolaskentatila.
CLRDATA tyhjentään tilastomuistin poistumatta **STAT** -tilasta.

2. **DATA** näppäimellä aloitetaan datan syöttäminen (x 1-VAR-tilassa; x ja y 2-VAR-tilassa).

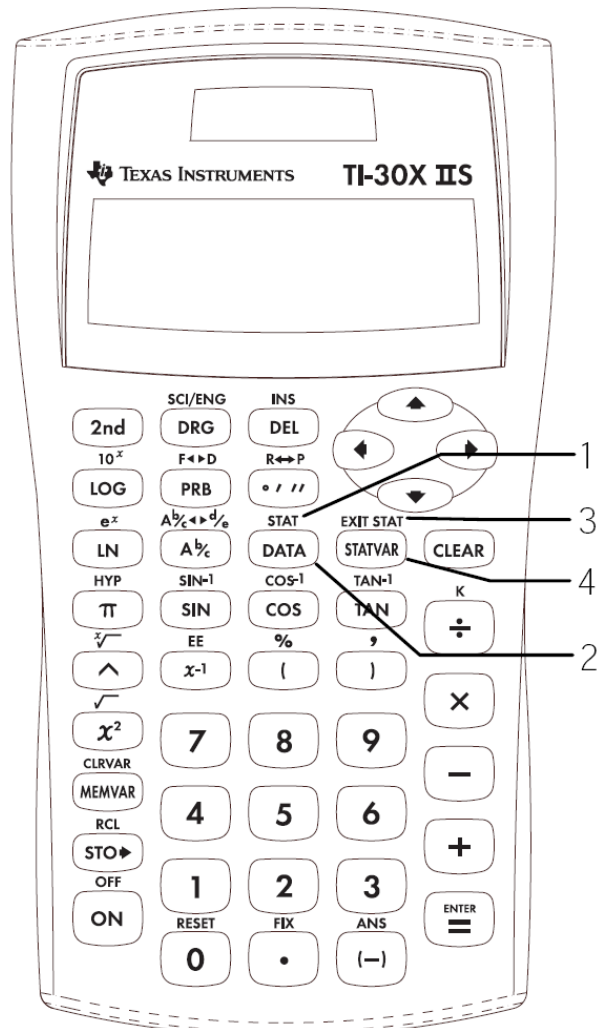
3. **2nd** [EXIT STAT] avaa seuraavan valikon, jonka avulla voidaan tyhjentää tilastomuisti ja poistua tilastotilasta:

EXIT ST: Y N

- Paina **ENTER**, kun **Y** (yes) on alleviivattuna ja haluat tyhjentää tilastomuistin sekä poistua **STAT** -tilasta.
- Paina **ENTER**, kun **N** (no) on valittuna ja haluat palata edelliseen näyttöön poistumatta **STAT** -tilasta.

4. **STATVAR** avaa valikon, joka sisältää tilastolaskennan tulokset:

n Tilastoalkioiden lukumäärä
 $\bar{x}$ tai $\bar{y}$ tilastoaineiston keskiarvo
Sx tai **Sy** Otoskeskihajonta
sx tai **sy** keskihajonta
 $\sum x$ tai $\sum y$ on x tai y muuttujien summa.
 $\sum x^2$ tai $\sum y^2$ tilastomuuttujien neliöiden summa.
 $\sum xy$ kaikkien tulojen $x \cdot y$ summa
a lineaarisen regression kulmakerroin
b lineaarisen regression vakiotermin
r korrelaatiokerroin

Yhden muuttujan tilastolaskentaesimerkki

Esim. 9

Opiskelija sai viidestä matematiikan kokeesta seuraavat pistemäärät: 85, 85, 97, 53 ja 77. Syötä pisteet nämä arvot tilastomuistiin ja laske keskiarvo ja muut tilastoarvot.

2nd STAT DATA	1-VAR 2-VAR → DEG
ENTER DATA	X₁= ↑ STAT DEG
85	X₁=85 ↑ STAT DEG
⏴	FRQ=1 ↑ STAT DEG
2	FRQ=2 ↑ STAT DEG
⏴ 97	X₂=97 ↑ STAT DEG
⏴ ⏴ 53	X₃=53 ↑ STAT DEG
⏴ ⏴ 77 ENTER	X₄=77 ↑ STAT 77. DEG

2nd **STAT**
DATA **DATA**

Muista tyhjentää tilastomuisti mahdollisista aiemmista tilastoarvoista siirtymällä nuolella oikealle STAT -näytöllä kohtaan CLRDATA painamalla sitten ENTER.

Esimerkki jatkuu...

Painamalla STATVAR –näppäintä laskin laskee syötetyiden pisteiden avulla:

n tilastoalkioiden lukumäärä

$\bar{x}$ tilastoaineiston keskiarvo

Sx otoskeskihajonta

σx keskihajonta

$\sum x$ on x muuttujien(koepisteiden) summa.

$\sum x^2$ tai tilastomuuttujan x neliöiden summa.

STATVAR

n $\bar{x}$ Sx σx →
STAT DEG 5.

n $\bar{x}$ Sx σx →
STAT DEG 79.4

n $\bar{x}$ Sx σx →
STAT DEG 16.39512123

n $\bar{x}$ Sx σx →
STAT DEG 14.66424222

$\sum x$ $\sum x^2$
STAT DEG 397.

$\sum x$ $\sum x^2$
STAT DEG 32597.

STATVAR

Todennäköisyyslaskenta(PRB)

Näppäimet:

1. **PRB** näppäin avaa seuraavat toiminnot sisältävän valikon:

nPr laskee osajonojen(permutaatio) lukumäärän

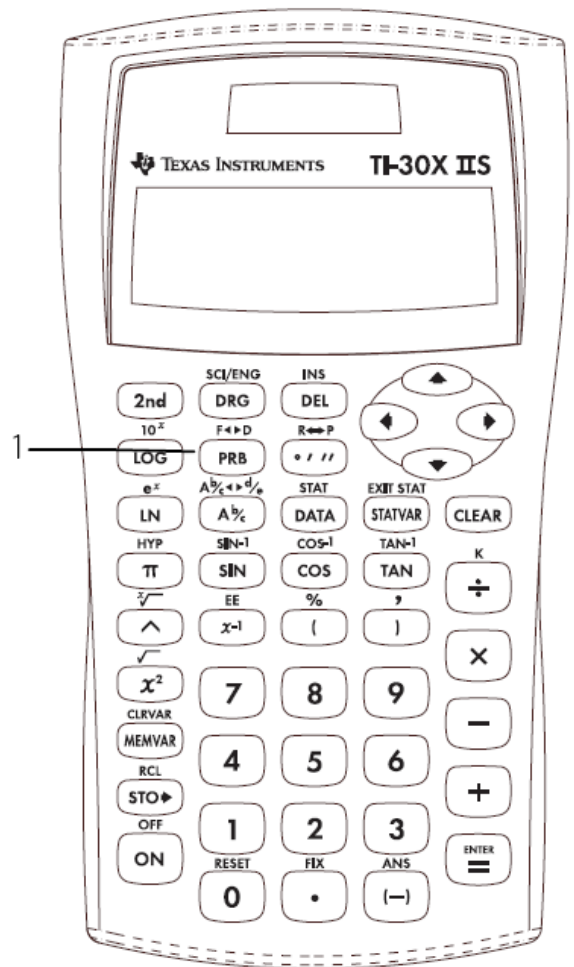
nCr laskee ryhmien(kombinaatioiden) lukumäärän

! laskee jonojen(kertoma) lukumäärän

RAND luo 9 desimaalisen satunnaisluvun väliltä 0 ja 1.

RANDI Luo satunnaisen kokonaisluvun kahden antamasi luvun väliltä. Syötä esim. $RAND(1,100)$ arpoaksesi kokonaisluvun tältä väliltä. Pilkku saadaan painamalla 2ND ja) näppäintä.

HUOM. Satunnaisluvun luomiseksi laskin käyttää siemenlukua, jonka käyttäjä voi asettaa näppäilemällä näytölle satunnaisen luvun ja painamalla sitten STO-näppäintä, valitsemalla avautuvasta valikosta muuttujan RAND ja painamalla lopuksi ENTER.

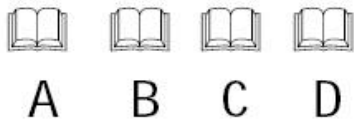

Todennäköisyyyslaskennan esimerkki - kombinaatioiden laskeminen

Esim. 10

Kirjahyllyssä on tilaa kahdelle kirjalle.
Kuinka monta erilaista kahden kirjan
ryhmää voit valita kirjahyllyyn neljän
kirjan joukosta?

$$4 \text{ nCr } 2 = x$$

Nämä kaksi paria
vastaavat yhtä
kombinaatiota.

AB	AC	AD
~~BA~~	BC	BD
~~CA~~	~~CB~~	CD
~~DA~~	~~DB~~	~~DC~~

4 **PRB**

nPr *nCr* ! →
DEG

2 **ENTER**

4 nCr 2
6.
DEG

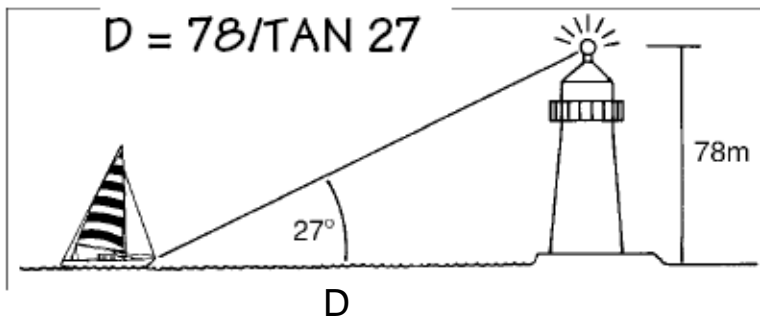
PRB

Trigonometriset toiminnot - TAN

Esim. 11

Laske purjeveeneen etäisyys majakasta suorakulmaisen kolmion trigonometrian avulla. Pyöristä tulos metrin tarkkuuteen ja palauta tarkkuus takaisin alkuperäiseksi.

78 $\div$ **TAN**
27 $)$ **ENTER**

78/tan (27) 1
153.0836194
DEG

2nd ^{FIX} $\cdot$ $\rightarrow$

F0123456789
DEG

ENTER

78/tan (27) 1
153.
FIX DEG

2nd ^{FIX} $\cdot$ $\cdot$

78/tan (27) 1
153.0836194
DEG

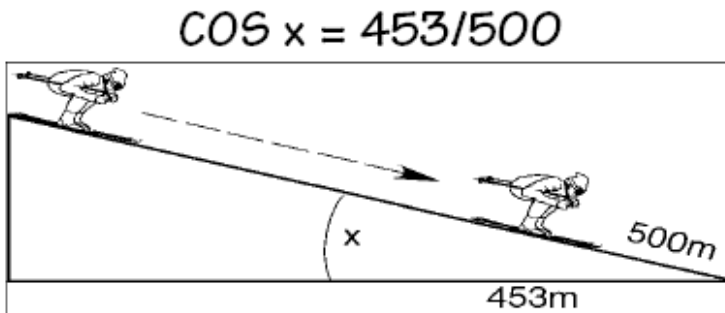
TAN

Trigonometriset toiminnot - COS⁻¹

Esim. 12

Laske mäen kaltevuuskulma ja pyöristä tulos yhden desimaalin tarkkuuteen ja palauta tämän jälkeen tarkkuus alkuperäiseksi.

$\text{2nd} \text{COS}^{-1} 453 \div$
 $500 \text{) } \text{ENTER}$

$\cos^{-1}(453/500) \rightarrow$
 25.04169519
 DEG

$\text{2nd} \text{FIX}$ $\rightarrow$ $\rightarrow$

F0123456789
 DEG

ENTER

$\cos^{-1}(453/500) \rightarrow$
 25.0
 DEG

$\text{2nd} \text{FIX}$ $\cdot$ $\cdot$

$\cos^{-1}(453/500) \rightarrow$
 25.04169519
 DEG

$\text{2nd} \text{COS}^{-1}$

